

Ontmoetingsplaats Verhalenhuis Belvédère verzamelt en deelt de verhalen van inwoners van Rotterdam, of het nu om de eerste Kaapverdianen, Joodse families of Chinese zeemannen gaat. „Wij doen niet aan politiek. Het gaat om de mensen.”

- Auteur [Theo Toebosch](#) NRC, Gepubliceerd op [8 mei 2025](#)

VerhalenDepot met Kaapverdiaanse senioren onder leiding van Jorge Lizardo.
Foto Joop Reijngoud

Bij Verhalenhuis Belvédère hebben ze een koektrommel. Hij gaat niet al na één koekje dicht, maar staat altijd open. De openstaande trommel symboliseert deze plek in de Rotterdamse wijk Katendrecht waar materieel en immaterieel erfgoed van in principe álle Rotterdammers, waar ze ook vandaan komen en hoelang ze er ook wonen, op een eigen manier wordt verzameld én gedeeld.

Dat gebeurt op verschillende manieren. Buiten luistert een groepje bezoekers naar de inleiding van hun ‘Cabo Verde wandeltour’. Jorge Lizardo, musicus, zanger, schrijver, verteller én zoon van een Kaapverdiaanse zeeman die in 1963 in Nederland kwam, leidt zijn publiek langs de vroegere pensions op Katendrecht waar de eerste Kaapverdianen woonden, en

vertelt over de Kaapverdise onafhankelijkheidsstrijd en muziek. Binnen maakt Yin Kohar in de open Volkskeuken een goed gevulde saoto ajam die 12,50 euro kost. Terwijl ze kroepoek erbij bakt, vertelt ze dat ze in de jaren zestig, toen Soeharto anti-Chinese wetten had uitgevaardigd, als Chinees meisje uit Indonesië naar Nederland is gekomen. En onder nog veel meer zijn er ook nog de verhalende lessen op scholen, muziekavonden en een Wederopbouwluistertour in een oude RET-bus.

Doel van dit alles? Linda Malherbe, met fotograaf Joop Reijngoud en sociaal geografe Els Desmet de drijvende kracht achter het Verhalenhuis, weet het precies: „Door middel van kunst, cultuur en persoonlijke verhalen zoveel mogelijk mensen en gemeenschappen met elkaar en de stad te verbinden.”

Nederlanderschap

Daarom hangt beneden een levensgrote zwart-witfoto met daarop een groot Chinees gezin, inclusief een witte vrouw. Als herinnering aan de eerste Chinese zeemannen die zich hier vestigden, maar ook aan het feit dat Neeltje Kraaijeveld het Nederlanderschap werd ontnomen toen ze trouwde met Ah Say.

En daarom is op de eerste verdieping niet zomaar een tijdelijke selectie te zien van het grafisch werk van Wally Elenbaas. Had gekund, want de veelzijdige kunstenaar, die in 2006 voor zijn hele oeuvre de erepenning van de stad Rotterdam ontving, heeft tussen 1942 en 2008 in het pand gewoond en gewerkt – samen met zijn vrouw, de fotografe Esther Hartog, die vanwege haar Joodse afkomst op zolder ondergedoken heeft gezeten. Maar bij Verhalenhuis Belvédère pakken ze zo’n tentoonstelling net anders aan. Ze hebben hem laten samenstellen door drie gastconservatoren die met een eigen blik een keuze uit de vele zeefdrukken van Elenbaas hebben gemaakt: de 19-jarige Zeina, geboren in Aleppo en leerlinge op het Grafisch Lyceum, de 55-jarige geboren Kaapverdiaanse Luisa en de 75-jarige theatermaakster Ria, opgegroeid tussen de cafés en prostituees van Katendrecht.

VerhalenDepot met een Chinese theeceremonie door Fenmei Hu.

Begrijp Malherbe goed: in een stad met zoveel nationaliteiten en achtergronden is niet alles ideaal en schuurt het soms. „In deze tijd is dat tussen Palestijnen en Joden, tussen Russen en Oekraïners. Maar wij doen niet aan politiek. Het gaat om de mensen.”

Surinaamse zangvogelvereniging

Het begon allemaal in 2008, toen Malherbe als eigenaresse van een evenementenbureau met Reijngoud in opdracht van de gemeente 155 groepsportretten maakte van bewoners van Rotterdam-Zuid. „We gingen onder meer langs bij de Surinaamse zangvogelvereniging, de jongerenmoskee en de postbodes van Zuid.” Als tijdelijke werkplek hadden ze de benedenverdieping van het huidige pand, dat al sinds 1978 op de nominatie stond om gesloopt te worden. „Door de presentatie van de foto’s kwamen die mensen en werelden

met elkaar in contact. Een groep zei: wij willen wel eens voor jullie koken, en toen dachten wij: dan nodigen wij anderen uit. Zo ontstond de Volkskeuken, een programma over eten en ontmoeten. Daaruit is organisch het Verhalenhuis gegroeid.”

Uiteindelijk hebben ze het pand, waarvan de benedenverdieping een geschiedenis als café-restaurant Belvédère, jazzclub, worstelarena, Griekse nachtclub en een vrijwilligersmuseum over Katendrecht heeft gekend, kunnen kopen en redden. „Met hulp van 33 obligatiehouders”, legt Malherbe uit. „In 2013 zijn we opengegaan, terwijl we op de bovenste verdiepingen, waar we onder meer de woning van Elenbaas zoveel mogelijk in oude staat hebben teruggebracht, nog aan het klussen waren.”

Rondleiding over de expositie ‘111 Elenbazen’, door Daria Lysenko.

In de loop der jaren kwamen met de verhalen ook steeds meer voorwerpen mee, vertelt Malherbe. „Zoveel dat enkele gemeenschappen om een permanente plek hiervoor vroegen. Met steun van het Mondriaan Fonds hebben we in het Depot van Boijmans Van Beuningen sinds twee jaar een ruimte kunnen huren die we het Verhalendepot hebben genoemd.”

Bonte verzameling

Ook dit is een bonte verzameling: er staat een blauw-wit bootje dat Kaapverdianen in een jaarlijkse processie ter ere van Johannes de Doper meedragen om bescherming voor de zeelieden te vragen. De zware houten kast van Grarda Pelger herinnert aan het recente verzet van deze inmiddels overleden buurtbewoonster tegen de sloop van haar huis en buurt in de Afrikaanderwijk. In een vitrine liggen briefjes van enkele van de vijftigduizend Rotterdammers die bij de razzia van 1944 voor de *Arbeitseinsatz* in Duitsland zijn opgepakt. Een jad om de Thora te lezen maakt de verhalen van Joodse families in de stad van nu zichtbaar.

Fotograaf Teun Hocks, in 2022 overleden, heeft hier zijn artistieke nalatenschap, omdat Verhalenhuis Belvédère de laatste jaren van zijn leven een van zijn favoriete plekken was. Op een schilderij van een andere kunstenaar, Dolf Henkes, opgegroeid op Katendrecht, staat het interieur van een van de vroege Chinese restaurants afgebeeld. Eronder liggen opiumpijpen en een uitgebreide verzameling historische suikerzakjes.

Allemaal voorwerpen die extra betekenis hebben gekregen omdat ze een bepaald verhaal over Rotterdammers vertellen.

De expositie 101 werken van Wally Elenbaas is te zien t/m 26/7. Info: verhalenhuisrotterdam.nl

Grotendeels zelfstandig

Bij Verhalenhuis Belvédère zijn vier mensen in vaste dienst. Vijf personen werken op een tijdelijk contract. Verder kunnen ze rekenen op tien tot twaalf vaste zzp'ers en meer dan tweehonderd vrijwilligers. Dankzij ruim 330 obligatiehouders en commerciële activiteiten zijn ze grotendeels zelfstandig. Voor een kwart van hun budget zijn ze afhankelijk van subsidies van de gemeente Rotterdam en de Mondriaan Stichting. Daarnaast krijgen ze projectfinancieringen.